

УДК 378.4.09 (477.83)

П 58

Руслана ПОПП

ШКІЛЬНА ОСВІТА В ДРОГОБИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ У ПЕРШІ ПОВОЄННІ РОКИ (1944 – 1953)

У статті висвітлюється процес становлення та розвитку загальноосвітньої школи у Дрогобицькій області в контексті суспільно-політичного життя західноукраїнського регіону перших повоєнних років. Розкрито процес формування шкільної мережі, матеріально-технічне і кадрове забезпечення загальноосвітніх шкіл, зміст і завдання навчання.

Ключові слова: *Дрогобицька область, загальноосвітня школа, вчителі, учні, ідеологічне виховання.*

Освіта була і залишається тією сферою, що впливає на життєдіяльність і стратегічний розвиток нації. Її сутнісне наповнення значною мірою визначає сферу духовних цінностей, національну свідомість і мораль суспільства. Аналіз освітніх процесів, особливо у складні й суперечливі періоди розвитку західноукраїнського регіону, допоможе у здійсненні сучасних реформаційних заходів, зокрема й у шкільництві. Зміни і нововведення у шкільну систему мають враховувати історичний досвід, національні й регіональні традиції, демократичні цінності. Уроки минулого допоможуть сучасній шкільній освіті, як одній із складових духовного становлення особистості, розвинути ефективні підходи та шляхи розвитку, вдосконалити зміст і технології побудови навчально-виховного процесу, методологічно переорієнтувати освіту. Без усебічного й об'єктивного дослідження розвитку шкільної освіти краю не можна відтворити і цілісної історичної картини повоєнних років.

У радянську добу історики переоцінювали тодішню систему освіти, показували, як правило, лише її досягнення, недостатньо

аналізували її реальні проблеми та недоліки. За час незалежності України з'явилася низка досліджень, у яких об'єктивно і неупереджено аналізується радянська культурно-освітня політика на західноукраїнських землях у повоєнні роки. У працях В.Барана, Б.Яроша висвітлюється суперечливий вплив радянської системи на розвиток освіти в регіоні [1], [12], [13]. С.Сворак досліджує функціонування загальноосвітньої школи в західних областях України в умовах зламу традиційно усталеної в краї системи освіти та зумовленого цим протистояння націоналістичного підпілля Організації українських націоналістів, Української повстанської армії та органів радянської влади. Науковець аналізує політику органів партійно-радянської влади щодо розв'язання проблем матеріально-технічної бази шкіл, форм, змісту і методики навчання та виховання, кадрового забезпечення системи освіти, її реорганізації та науково-педагогічного обґрунтування [6], [7]. Т.Марусик, розкриваючи становище гуманітарної інтелігенції в західноукраїнському регіоні у повоєнні роки, розглядає діяльність педагогічної інтелігенції, джерела її формування, соціальний статус. Особливості культурно-освітніх змін у краї простежує В.Юрчук [11]. Освітні процеси, які відбувалися у загальноосвітніх школах Дрогобицької області, в цих публікаціях відображені фрагментарно.

Метою статті є висвітлити розвиток загальноосвітньої школи у Дрогобицькій області в період утвердження у краї сталінського тоталітарного режиму, показати становлення мережі шкіл, їхнє кадрове та матеріально-технічне забезпечення, розкрити зміст і завдання освіти у зазначений період.

Після завершення німецької окупації в західних областях України відновлюється діяльність освітніх закладів на засадах радянської системи освіти. С.Сворак визначає основні фактори, які впливали на розвиток шкільництва у краї. Передовсім, це нестійкі традиції радянської школи, внесені в край у 1939 – 1941 рр., які, хоча і порушили політичні засади колонізації школи, за період німецької окупації втратили будь-яке значення. Становлення освітньої системи проходило в умовах, заподіяних війною руйнувань та значної нестачі вчительських кадрів. Відновлення шкільної освіти розпочалося до закінчення Другої світової війни і продовжувалося в умовах братовбивчої війни,

кінець якій настав аж на початку 50-х років. У збройному протистоянні саме на вчительство, з огляду на його роль і функції в суспільно-політичному житті, особливу ставку робили як органи радянської влади, так і сили опору, які представляли Організація українських націоналістів й Українська повстанська армія [5, 31]. Перелічені чинники були визначальними і на Дрогобичинні.

Шкільній освіті у роки війни та окупації було завдано значних матеріальних втрат і руйнувань. У Дрогобицькій області повністю зруйновано 83 і напівзруйновано 380 шкільних приміщень, пограбовано і знищено 427 навчальних кабінетів. Загальна сума збитків, заподіяна школам області під час німецької окупації, за офіційними тодішніми підрахунками становила 96 829 445 карбованців [I, 5]. Матеріали про роботу шкіл у Дрогобицькій області за 1944/1945 навчальний рік свідчать, що свою діяльність цього навчального року в регіоні відновили 850 шкіл, серед них: 450 початкових, 350 семирічних і 43 середніх. У порівнянні з довоєнним 1940/1941 навчальним роком не відкрилося 37 навчальних заклади [I, 3]. Особливо зменшилася кількість шкіл у містах. У Дрогобичі, Бориславі, Стрию, Самборі не діяло 13 шкіл [I, 3]. У 1946 р. в області за планом мали працювати 841 школа, функціонувало – 833 [V, 3]. Людські втрати у воєнні роки, особливо серед єврейського населення краю, міграційно-переселенські процеси, депортації перших повоєнних років зумовили зменшення кількості учнів і проблеми з комплектацією шкіл [V, 9]. Через переселення до Польщі польського населення області школи з польською мовою навчання закривалися або перепрофільовувалися в українські, де польська мова вивчалася як окремий предмет [I, 3]. У період репатріації польського населення області у 1945 – 1946 рр. у Дрогобичі була закрита школа, виїхало майже 600 учнів [X, 12]. З цієї причини на початку 1947/1948 навчального року не розпочали свою роботу три школи у Турківському районі Дрогобицької області [VI, 84]. На 1950 р. в усіх західних областях практично не залишилося шкіл із польською мовою навчання [11, 17].

У повоєнні роки мережа шкіл розширювалася. На перше вересня 1947 р. в області було завершено будівництво 5 нових сільських школи, хоча планувалося відбудувати та побудувати 10 шкіл [VI, 76]. Поверталися шкільні приміщення, зайняті ін-

шими установами та організаціями, військовими частинами [VI, 63]. Кількісні показники щодо загальноосвітніх шкіл (без шкіл робітничої, сільської молоді та дорослих) та учнів у Дрогобицькій області у повоєнний період демонструють дані таблиці [5, 142].

Навчальний рік	Кількісні дані по школах (на початок навчального року)							
	початкових		семирічних		середніх		усього	
	К-сть шкіл	У них учнів	К-сть шкіл	У них учнів	К-сть шкіл	У них учнів	К-сть шкіл	У них учнів
1946/1947	496	44691	306	67826	52	24936	854	137453
1950/1951	309	17417	453	91555	90	42552	852	151524

В обласному центрі – Дрогобичі – кількість учнів у школах зростала, що не можна сказати про мережу шкіл. У 1950 р. у місті працювало 9 шкіл, але учнів було майже вдвічі більше – 4 260 [8, 81]. У Дрогобичі склалася ситуація, якої на той час не було в жодному обласному центрі України: навчання проводилося у дві – три зміни. Деяким розв'язанням проблеми стало відкриття у 1953 р. нової школи [XII, 19].

У перші мирні роки навчання часто проходило в непристосованих приміщеннях, звичними були проблеми з освітленням й опаленням шкіл. У першому повоєнному навчальному році школам Дрогобицької області бракувало парт на 17 тисяч місць, 620 класних дошок, 830 столів, 1400 стільців [I, 5]. Діти писали на старих газетах, книгах, недостатньо було пер, чорнила, крейди, класних журналів, бланків учнівської документації та іншого шкільного приладдя. Загалом в області на одного учня сільської школи на цілий рік виділявся один зошит [I, 6]. Більш-менш обладнані навчальні кабінети були у середніх школах № 1 м. Дрогобич, № 5 м. Стрий і № 1 м. Ходорів [I, 7]. Негативно на навчальний процес впливала відсутність підручників, особливо з нових предметів. Ті підручники, які вважалися “шкідливими” з ідеологічної точки зору, підлягали вилученню із використання в навчальному процесі з подальшим знищенням. На початок 1947/1948 навчального року торговельні організації області забезпечили підручниками школи з українською мовою навчання на 41%, з російською – на 50% [VI, 87].

Щоб виправити ситуацію, самі вчителі разом з учнями виставляли саморобне наочне приладдя. До розв'язання нагальних проблем шкіл залучалися і батьки, громадськість міст і сіл області. Зокрема, мешканці краю активно допомагали у формуванні шкільних бібліотек. Проблема матеріально-технічної бази закладів освіти була однією з головних у діяльності загальноосвітньої школи в західному регіоні УРСР. На її розв'язання були спрямовані значні матеріальні та людські ресурси, що сприяло позитивним результатам. Проте більшість із заходів не були підкріплені фінансово та матеріально-технічними засобами.

Після війни основним завданням органів народної освіти було виконання закону про загальне обов'язкове навчання. Незважаючи, що це питання було під постійним контролем партійно-державних органів, охопити навчанням усіх дітей шкільного віку в перші повоєнні роки так і не вдалося. У 1944/1945 навчальному році в Дрогобицькій області 7000 дітей залишилися поза школою [I, 2]. На 1 квітня 1946 р. навчанням планувалося охопити 130 539 дітей, а школу відвідувало 120 463 учні, тобто не навчалася 10 076 дітей. [V, 9]. Ще в 1952/1953 навчальному році у Дрогобицькій області не ходили до школи 5 000 дітей. Основними причинами невідвідування школи були скрутне матеріальне становище, праця в домашньому господарстві, атмосфера репресій у краї.

У перші повоєнні роки виникало чимало проблем і з кадровим забезпеченням, освітнім рівнем учителів. Місцева інтелігенція була малочисельною та й не викликала у влади політичного довіря. До учительської діяльності залучали всіх тих, хто мав педагогічну освіту, але працював в інших установах. Організовувалися різноманітні короткострокові курси для підготовки вчителів. Випускники таких курсів викладали, як правило, у початковій школі. Вчителями працювали особи навіть із незакінченою середньою освітою [III, 65]. На кінець 1944/1945 навчального року у Дрогобицькій області нараховувалося 3 162 учителі. Із них 162 особи мали вищу освіту, 205 – незакінчену вищу, середню педагогічну – 1 770, а з середньою загальною освітою і незакінченою середньою освітою працювало в області відповідно – 205 і 820 педагогів. Отже, 60% освітян не мали відповідної освіти [I, 27]. Значну частину спеціалістів надсилали з інших областей рес-

публіки і Союзу. У згадуваному навчальному році Наркомат освіти направив у регіон 1 296 учителів. На початку квітня 1946 р. у школах Дрогобицької області мали працювати 3 962 учителі, а працювало – 3 345, не вистачало 617 учителів [V, 9].

Партійно-державне керівництво області вживало різноманітних заходів для забезпечення шкіл педагогічними кадрами. Проте ця проблема була суттєвою, особливо у селах. Задовго до початку 1950/1951 навчального року Дрогобицький обласний відділ освіти й обком КП(б)У зверталися до Міністерства освіти з проханням надіслати в область 1 320 вчителів. Міністерство пообіцяло скерувати на роботу у школи області лише 907 педагогів. Але на місце скерування не прибуло 88 випускників Львівського, Київського, Чернівецького університетів, Кіровоградського, Київського педінститутів та педучилищ республіки. Однією з найважливіших причин неяви випускників за призначенням було суспільно-політичне протистояння в регіоні. Загалом в області на початок 1951 р. бракувало до 400 учителів. Найгірша ситуація склалася у Боринському та Нижне-Устрицькому районах. В останньому були такі початкові школи, де один учитель навчав усі чотири класи і керував школою [3, 653].

У повоєнні роки нестача спеціалістів ускладнювалася і їхньою великою плінністю. У переважній більшості шкіл регіону протягом 1950 – 1953 рр. педагогічні колективи були замінені на 50 – 100% [6, 39]. Учителів звільняли з роботи, як правило, з політичних мотивів. Учительські кадри перевіряли районні, міські, обласні відділи народної освіти, Міністерство освіти та їхній інспекторський корпус. Вказівки на звільнення і переміщення вчителів давали партійні, радянські та комсомольські органи різних рівнів, а заарештовували і піддавали репресіям ворогів – органи державної безпеки. У 1950 р. підлягали звільненню 77 вчителів Дрогобицької області. За зв'язок із ОУН – 4 педагоги, за релігійні переконання – 20 педагогів, за “іншу діяльність” – 51 [6, 39].

У перші повоєнні роки органи НКДБ зобов'язані були подавати інформацію “про компрометуючі дані” на місцевих фахівців і навіть тих, кого надсилали на роботу в Дрогобицьку область [IX, 69]. У довідці радянських спецслужб на Ольгу Миколаївну Гутович, яка працювала у міському відділі освіти, зазначалося: “Конкретних фактів про націоналістичну діяльність

Гутович О.М. в нас немає, однак її робота в Українському комітеті дає підстави підозрювати її у зв'язках з німцями і українськими націоналістами” [XI, 16]. Недовіра до місцевого населення, особливо інтелігенції, стала визначальною рисою сталінської кадрової політики [XV, 39]. Незважаючи вже на повоєнні випуски педучилищ і вищих навчальних закладів, у 1953 р. із 228 учителів Дрогобича місцевих було лише 34 особи [3, 687]. У Самборі місцеві вчителі становили 50%. [3, 688].

Місцевих спеціалістів, навіть лояльних до радянської влади, призначали винятково на другорядні посади. У кінці 1952/1953 н. р. лише 2 директори дрогобицьких шкіл були вихідцями із Західної України [3, 687]. Тоді ж лише 2 завучі дев'яти самбірських шкіл були “місцевими українськими кадрами”. На Пленумі Дрогобицького обкому КП(б)У, що розглядав питання про дискредитацію місцевих кадрів у західних областях України (червень 1953 р.), секретар Дрогобицького обкому КП(б)У Костюк наголошував, що “представники партійного апарату в переважній більшості орієнтувалися на кадри, які прибули з східних областей...” [3, 688].

Освітній рівень учителів і керівництва освітою Дрогобицької області з кожним повоєнним роком покращувався. У 1945 р. із 6 осіб, що обіймали керівні посади в “народній освіті”, не було спеціалістів із вищою освітою [XV, 12]. Уже у 1947 р. шкільний сектор Облвно був укомплектований працівниками, які, як свідчать документи, “відповідають своєму призначенню”. Серед 53 шкільних інспекторів області вищу освіту мали 19 осіб, незакінчену вищу – 26 [VII, 3]. У червні 1947 р. із 4 054 учителів Дрогобицької області вищу освіту мали 291, незакінчену вищу – 874, середньо-педагогічну – 2 445, загальну середню – 86, нижчу середню – 617 осіб [VII, 8]. Серед них було 931 учителів-заочників, які навчалися в університетах, пединститутах, учительських інститутах і педучилищах [VII, 13].

Значна частина педагогів у перші повоєнні роки мала низький фаховий рівень, практичний досвід. У звітах обласного та міського відділів освіти наводяться численні приклади некомпетентності освітян. Як зазначається у звіті за 1950 р., учителька географії семирічної школи № 10 Дрогобича, говорячи про дніпровські пороги, не змогла пояснити учням руху пароплавів після

побудови Дніпрогесу, а також впливу кліматичних умов на рослинність тундри [VIII, 15].

Особливо негативний вплив на діяльність загальноосвітніх шкіл Дрогобича у повоєнні роки мав ідеологічний диктат, уніфікація до загальносоюзних стандартів. Обов'язковими були освітні плани і програми радянського зразка [II, 5]. У школах вводилися предмети ідеологічного спрямування: історія народів СРСР, Конституція СРСР, військово-фізкультурна підготовка [II, 3]. В усіх навчальних закладах утверджувалися компартійні й комсомольські організації. Впроваджувалися різноманітні форми і методи ідейно-політичного виховання, що передбачали організацію різноманітних гуртків, семінарів, лекцій, доповідей, політінформацій “з актуальних політичних питань”, заохочувалося самостійне вивчення всіма працюючими творів класиків марксизму-ленінізму, вождя всіх народів “товариша Сталіна”. З 1945 р. у Дрогобичі почала діяти обласна партійна школа, організовувалися збори, наради інтелігенції, зокрема педагогічної.

Усі “ідейно-політичні заходи” ретельно фіксувалися, перевірялися партійними функціонерами різних рівнів. У звіті про ідейно-політичну роботу серед учителів Дрогобицької області подаються дані про те, що на початку 1947 р. самостійно вивчали біографії В.Леніна, Й.Сталіна – 1 927 учителів, у гуртках – 1 581, у політшколі – 153. Короткий курс ВКП(б) самостійно опрацьовували 1 046, вивчали у гуртках – 1581, у політшколі – 179 [VII, 50]. Як правило, більшість заходів ідеологічного спрямування мали формальний характер, зовнішній ефект. Улітку 1947 р. серед 4 313 учителів області членами та кандидатами ВКП(б) було лише 79 осіб, а вчителів-комсомольців – 439 [VII, 7]. Секретар Дрогобицького міськкому партії Кізьом у лютому 1945 р. скаржився: “Коли вчителі, лікарі проводять збори, засідання, вони це проводять дуже аполітично, декілька разів був на конференції вчителів і там ні словом не було згадано про націоналістів” [XIII, 9]. Постійно діючий семінар для вчителів та працівників дитячих садків і дитячих будинків Дрогобича мали відвідувати 125 осіб, а вивчали праці класиків марксизму-ленінізму 50 освітян [9].

До активної агітації за радянський лад режим широко залучав і самих освітян. Освітню інтелігенцію активно використовували у

пропагандистських заходах під час проведення виборів до Верховної Ради СРСР, Верховної Ради УРСР, місцевих рад, депутатів трудящих. У січні 1946 р. на передвиборчій обласній нараді вчителів Дрогобича відзначали вчительку середньої школи № 1, яка сама провела 6 занять із виборцями [10]. У січні 1947 р. на виборчих дільницях області працювало 2 917 учителів [V, 5]. У 1947 р. у Дрогобичі було створено Товариство з розповсюдження політичних та наукових знань. Переважна більшість членів товариства були приїжджі спеціалісти, місцева інтелігенція особливої активності не проявляла [XV, 121].

Переконувати в перевагах радянського способу життя мала й організація екскурсій для вчителів та інших працівників освіти й культури області у великі індустриальні культурно-історичні центри Радянського Союзу. Безумовно, вони мали позитивне пізнавальне значення. Однак партійні комітети й контрольовані ними засоби масової інформації вміло використовували екскурсантів для пропагандистської роботи.

Усі ділянки освітнього життя в повоєнні роки підпадали під ідеологічний вплив усіх рівнів. Особливо гостро велася боротьба з “українським буржуазним націоналізмом”. Перед учителями було поставлено завдання: “перевиховання ідеології учнів, розкриття перед учнями всієї безглуздості, підлості, а також ворожих українському народу тлумачень українсько-німецьких націоналістів про так звану “Самостійну Україну” [I, 3]. Радянська влада хотіла мати вчительство надійною опорою у боротьбі з національно-визвольним рухом, який активно діяв у краї. На це були спрямовані основні ідеологічні та репресивні заходи влади. На нараді інтелігенції Дрогобицької області, яка проходила у січні 1945 р., більшість виступаючих учителів говорили про переваги радянської освітньої системи, розвінчували “українських буржуазних націоналістів” [III, 47, 48, 56].

З іншого боку, український визвольний рух теж провадив активну пропаганду серед учителів та учнів регіону. У численних листівках і зверненнях ОУН-УПА закликала українську молодь не вірити радянській владі, не вступати у комсомол і піонери. Підпілля проводило і конкретні акції. Зокрема, у доповідній голови Крукеницької райради Дрогобицькому облвиконкому йшлося про те, що 8 червня 1945 р. у школі села Вишеньки повс-

танці під час навчальних занять зняли всі радянські портрети і лозунги [2, 60]. Під час шкільних акцій у Дрогобицькій області знищувалася офіційна документація шкіл. У сільській місцевості проводили зібрання та мітинги. В одному із сіл Ходорівського району повстанці розібрали шкільне приміщення і на дошках написали: “Смерть більшовицьким окупантам” [IV, 27]. Були випадки, коли приїжджі вчителі переходили на позиції українського визвольного руху. У звіті Дрогобицького надрайонного проводу ОУН про шкільництво на терені району Сколе зазначалося, що 40% присланих із східної України вчителів прихильно ставляться до повстанського руху [XVI, 237]. Учительські колективи шкіл у перше повоєнне десятиріччя були заручниками супротивних сил – радянської влади й українського визвольного руху, змушені були зважати на їхні вимоги щодо змісту і спрямованості навчання.

У деяких загальноосвітніх школах були створені осередки молодіжних націоналістичних організацій. У Дрогобичі діяла організація “Юнак” і група “Крути”. Члени цієї групи, як згадують очевидці подій, наклеїли листівки антирадянського змісту навіть на будинок, де мешкав начальник Дрогобицького МВС генерал О.Сабуров [2, 60]. У 1946 р. у Дрогобицькій області було притягнуто до кримінальної відповідальності 43 учні 6 – 10 класів за так звану “контрреволюційну діяльність” – насамперед участь і допомога ОУН-УПА. [3, 372]. Безперервне переслідування учасників націоналістичного підпілля органами Державної безпеки УРСР, розгром ними основних сил підпілля, небажання молоді ризикувати власним майбуттям були основними причинами розгрому молодіжних структур ОУН.

У перші повоєнні роки зміни у розвитку загальноосвітньої школи в Дрогобицькій області мали суперечливий характер. З одного боку, створена широка мережа шкіл, проводилася значна робота з покращення їхньої матеріально-технічної бази, розв’язувалися кадрові проблеми, підвищувався освітній рівень учителів області. З іншого – за змістом навчання – нова влада нав’язала свою масову стандартизовану й ідеологізовану форму освіти. Мало місце дискримінаційне, упереджене ставлення з боку владних структур до місцевої інтелігенції, зокрема вчительства. Учительські колективи шкіл упродовж перших

повоєнних років були заручниками супротивних сил – радянської влади й українського визвольного руху.

Перспективним у дослідженні цієї теми є вивчення діяльності шкіл різних типів, а також середніх спеціальних і вищих навчальних закладів регіону в зазначений період.

Джерела та література

I. Державний архів Львівської області (далі ДАЛО). – Ф.П. 5001. – Оп. 2. – Спр. 83.

II. ДАЛО. – Ф.П. 5001. – Оп. 2. – Спр. 85.

III. ДАЛО. – Ф.П. 5001. – Оп. 6. – Спр. 33.

IV. ДАЛО. – Ф.П. 5001. – Оп. 6. – Спр. 57.

V. ДАЛО. – Ф.П. 5001. – Оп. 7. – Спр. 131.

VI. ДАЛО. – Ф.П. 5001. – Оп. 7. – Спр. 107.

VII. ДАЛО. – Ф.П. 5001. – Оп. 8. – Спр. 109.

VIII. ДАЛО. – Ф.П. 5001. – Оп. 8. – Спр. 239.

IX. ДАЛО. – Ф.П. 5002. – Оп. 1. – Спр. 23.

X. ДАЛО. – Ф.П. 5002. – Оп. 1. – Спр. 51.

XI. ДАЛО. – Ф.П. 5002. – Оп. 1. – Спр. 120.

XII. ДАЛО. – Ф.П. 5002. – Оп. 1. – Спр. 151.

XIII. ДАЛО. – Ф.П. 5002. – Оп. 1. – Спр. 152.

XIV. ДАЛО. – Ф.П. 5002. – Оп. 1. – Спр. 45.

XV. ДАЛО. – Ф.Р. 2018. – Оп. 1. – Спр. 15.

XVI. ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 376. – Т. 78.

1. Баран В.К. Україна 1950 – 1960-х рр. : еволюція тоталітарної системи. – Львів : Ін-т українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, 1996. – 448 с.

2. Ільницький В. Пропагандистська діяльність ОУН – УПА в Дрогобицькій області у 40-х – на поч. 50-х років ХХ ст. // Проблеми гуманітарних наук : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2009. – Випуск двадцятий. Історія. – С. 57 – 65.

3. Культурне життя в Україні. Західні землі : документи і матеріали. – Т. 1. – 1939 – 1953. – К. : Наук. думка, 1995. – 748 с.

4. Марусик Т.В. Західноукраїнська гуманітарна інтелігенція : реалії життя та діяльності (40 – 50-ті рр. ХХ ст.). – Чернівці : Видавництво “Рута” ЧНУ, 2002. – 463 с.

5. Народне господарство Дрогобицької області : статистичний збірник. – Дрогобич : Дрогобицьке обласне видавництво, 1958. – 159 с.

6. Сворака С.Д. Освіта на західноукраїнських землях у повоєнний період // Український історичний журнал. – 1997. – № 2. – С. 29 – 42.
7. Сворака С.Д. Народна освіта у західноукраїнському регіоні : історія та етнополітика (1944 – 1964 рр.). – К. : Правда Ярославичів, 1998. – 238 с.
8. Пастух Р. Дрогобич у прізвищах, датах, подіях і фактах. – Дрогобич : Коло. – 2002. – 144 с.
9. Радянське слово. – 1946. – 10 лютого.
10. Радянське слово. – 1946. – 6 січня.
11. Юрчук В.І. Культурне життя в Україні у повоєнні роки : світло і тіні. – К. : Асоціація “Україна”, 1995. – 80 с.
12. Ярош Б.О. Сторінки політичної історії західноукраїнських земель (30 – 50-ті рр. ХХ ст.) – Луцьк : Редакційно-видавничий відділ “Вежа” ВДУ ім. Л. Українки, 1999. – 184 с.
13. Ярош Б. О. Тоталітарний режим на західноукраїнських землях 30 – 50-ті роки ХХ ст. (історико-політологічний аспект). – Луцьк : Надстир’я, 1995. – 176 с.

Попп Руслана. Школьное образование в Дрогобычской области в первые послевоенные годы (1944 – 1953). В статье освещается процесс становления и развития общеобразовательной школы в Дрогобычской области в контексте общественно-политической жизни западноукраинского региона первых послевоенных лет. Раскрыт процесс формирования школьной сети, материально-техническое и кадровое обеспечение общеобразовательных школ, содержание и задачи обучения.

Ключевые слова: Дрогобычская область, школа, учителя, ученики, идеологическое воспитание.

Popp Ruslana. School education in Drohobych region in the early postwar years (1944 – 1953). The article deals with the process of formation and development of school in Drohobych region in the context of social and political life of the Western region during the early postwar years. The process of formation of school networks, logistical and personnel support of logistical schools, content and tasks of education are considered.

Key words: Drohobych region, secondary school, teachers, pupils, ideological education.

